



**PERSBERICHT 28 APRIL 2006**

### **Lano Sports met innovatief labo**

**Het Harelbeekse Lano zoekt al jaren rendabele niches op met toegevoegde waarde. De Westvlaamse tapijtgroep Lano is één van de belangrijkste Belgische spelers in kunstgras, staat sterk in de contractmarkt en innoveerde met succes in Axminster tapijt.**

### **Lano Carpets zoekt met Lano Sports nichemarkt op.**

Lano Carpets staat bekend als kwaliteitsproducent van vloerbekleding voor de residentiële, contract-, automobiel- en kunstgrasmarkt. Deze kunstgrasactiviteit is een sterk groeiende nichemarkt en om de groei van deze eenheid te ondersteunen werd de kunstgrasactiviteit in 2003 een zelfstandige onderneming met een eigen label, Lano Sports.

Differentiatie en anticipatievermogen: het zijn gouden regels in een bedrijfseconomie. Pierre Lano, afgevaardigd beheerder van het Harelbeekse Lano Carpets heeft dat tijdig ingezien en zijn bedrijf produceert al meer dan 20 jaar kunstgras voor gebruik binnen en buiten.

Het kunstgras van Lano Sports wordt in diverse sportdisciplines gebruikt: voetbal, tennis, rugby, hockey en straks ook golf. Het kan ook aangelegd worden in multisportcomplexen (volley-, hand- en basketbal,...). En er is steeds meer vraag vanuit de 'landscaping'-hoek, voor privé-tuinen maar ook voor lokale, regionale of nationale overheidsprojecten zoals het opfleuren van ronde punten, of middenbermen op autosnelwegen ...

Afgevaardigd Beheerder Pierre Lano: "Lano was traditioneel een tuftproducent en is twintig jaar geleden op vraag vanuit Nederland en op basis van de toen bestaande technologie gestart met kunstgrastapijt. Lano Sports kreeg al snel enkele mooie referenties achter zijn naam o.a. een oefenveld van Anderlecht in Pede dat twintig jaar na plaatsing nog steeds in gebruik is.

"De kunstgrasmarkt heeft altijd een gestage groei gekend, tot de internationale (voetbal) instanties zoals de FIFA-wereldbond en de Europese Uefakoepel zes jaar terug zich over het fenomeen kunstgras zijn beginnen buigen", gaat Pierre Lano verder. "Er waren vroeger een aantal vooroordelen tegen kunstgras, zeker in de context van het voetbal. Onaangenaam om op te spelen omdat de synthetische grasmatten ingevuld was met zand, zo heette het. Men kon er niet met noppen op spelen, het oppervlak was hard en bij een sliding riskeerde men door de combinatie van vezel en zand, brand- of schaafwonden,... De industrie, meer concreet de garenleveranciers hebben daarop ingespeeld en ze hebben een aantal nieuwe producten ontwikkeld. Vroeger werkte men met nylon- en polypropyleenvezel, maar naderhand is men overgeschakeld op nieuwe polymeren zoals polyethyleen, dat zachter aanvoelt en even resistent is tegen slijtage. Het probleem van de "infill" (brand- en schaafwonden,...) werd ook aangepakt. Men schakelde over naar een dichter getuft gras, waarbij het zand enkel nog dient om de grasmatten te stabiliseren."

Die nieuwe ontwikkelingen werden in eerste instantie geapprecieerd door de hockeyspelers en hun internationale federatie FIH. Die besliste op een bepaald moment



om alle competitiewedstrijden zoals wereldbeker, Olympische Spelen, nationale wedstrijden en oefenwedstrijden op kunstgras te laten plaatsvinden. Sinds 20 jaar wordt (bijna) elke competitiewedstrijd wereldwijd uitsluitend op kunstgras gespeeld.

### **Internationale voetbalwereld**

Pierre Lano: "Ook de internationale voetbalwereld heeft het synthetisch gras ontdekt. FIFA, de wereldvoetbalbond, heeft het kunstgras zelfs als een volwaardig alternatief voor natuurgras aangenomen. Die wereldvoetbalbond wil haar sport wereldwijd promoten. Maar regio's waar het extreem warm of extreem koud is, zijn zo goed als uitgesloten van natuurlijk grasvoetbal. Het gras groeit er niet, er is waterschaarste, er zijn ecologische motieven, enz., voldoende redenen om aan kunstgras te denken. Tweede fenomeen op topniveau: de meeste grote stadions zijn quasi gesloten door hoge muren en een grote overdekking van de tribunes. Er valt weinig natuurlijk licht en weinig regen binnen, er waait geen wind... Parameters die nochtans heel belangrijk zijn voor natuurgras. Daarom moeten de grasmatten (grasrollen) van dergelijke stadions vijf tot zeven keer per jaar vernieuwd worden. Een derde probleem is mogelijke competitievervalsing: zo kan een ondergesneeuwd veld tot defensieve missers en wedstrijdverlies leiden."

### **FIFA brengt 'Quality Concept for Artificial Turf' uit.**

Om al die problemen tegen te gaan, is FIFA de mogelijkheden van kunstgras gaan bekijken. Pierre Lano: "Parallel daarmee begonnen de garen- en kunstgrasproducenten hun producten te optimaliseren en het natuurgras zoveel mogelijk te imiteren. Er werden studies gedaan: schokabsorptie, verticale deformatie (de diepte waarmee de noppen in de grasmatten binnendringen), de frictie, de hoogte en de hoek van de balbots, de snelheid en afstand van de balrol,... Dat leidde tot een vrij 'natuurgetrouw' kunstgrastapijt waarin tussen de vezels een combinatie van zand en rubberkorreltjes werd gevuld."

Omdat het voetbaltechnisch gedeelte van absolute prioriteit is voor topvoetbal heeft FIFA zijn '*Quality Concept for Artificial Turf*' uitgebracht, waarin balstuitgedrag, rotatie van de voetbalschoen, schokabsorptie en andere voetbalspecifieke eigenschappen genormeerd worden. FIFA heeft enkele internationale laboratoria aangesproken om te testen of kunstgras aan hun normen voldoet: ISA in Nederland, Labosport in Frankrijk, Labosport en Sportslab in Engeland.

Pierre Lano: "Een leverancier die kunstgras op de markt wil brengen onder FIFA-keuring moet zijn product laten testen bij één van die laboratoria. Men kan maar het FIFA-kwaliteitslabel lanceren, als men FIFA-licentie is. En men kan slechts licentie worden mits betaling van 100.000 euro per jaar gedurende drie jaar ... (Eén kunstgrastapijt - de mat en de 'infill' - kost ongeveer 200.000 euro, en heeft een gemiddelde duurzaamheid van twaalf tot vijftien jaar).

FIFA heeft twee jaar terug beslist dat vanaf 2005 alle internationale wedstrijden of competities op kunstgras mogen gespeeld worden. Om praktische redenen is dat nog niet het geval voor het WK in Duitsland dit jaar, maar met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid wel voor het WK 2010 in Zuid-Afrika. En vorig jaar is de wereldbeker voor spelers -17 in Peru integraal op kunstgras afgewerkt. Pierre Lano: "Voor spelers die jarenlang op gras hebben gespeeld, zal het wel even wennen worden. Anders is het ook zo dat spelers die beginnen te voetballen op kunstgras, niks anders meer willen. En



ook voor de onderhoudsploegen van een club, wordt het werk verlicht: ze moeten het 'grasveld' niet meer afrijden, bemesten, aflijnen, verticuteren."

### **Nieuw bij Lano: innovatief labo**

Er zijn momenteel wereldwijd een 20-tal kunstgrasfabrikanten, waarvan er 16 een FIFA-licentie hebben. Lano is één van de weinigen die niet alleen kunstgras produceert en verkoopt maar ook in een eigen labo bezig is met testen en ontwikkelen van nieuwe en betere systemen of producten. Het labo is zowat identiek als de labo's die door FIFA gecertificeerd zijn. Bijkomend voordeel: er is een snelle evolutie in de ontwikkeling van garens, invulsystemen en andere tapijtonderdelen, waardoor een bedrijf voortdurend moet testen. Pierre Lano: "Wij hebben het meest innovatieve labo in huis, waarmee we dus constant interne kwaliteitscontroles en testen doen. In die optiek wordt Lano wereldwijd beschouwd als één van de voortrekkers van kunstgras."

Lano heeft recent besloten om al zijn labo-activiteiten (zowel voor tapijten, kamerbreed getuft en geweven tapijt als de Lano Sports-producten) onder te brengen in éénzelfde ruimte. Het labo fungeert omwille van zijn vooruitstrevende concept ook als uithangbord voor bezoekers en/of klanten.

De drie belangrijkste kunstgrastesten zijn: één, de duurzaamheid; twee, de actie tussen de bal en het oppervlak; en drie, de interactie tussen de speler en het oppervlak.

De duurzaamheid wordt getest via een kunstmatige verouderingsmethodiek. Twee cilinders waarop standaard voetbalschoennoppen zijn bevestigd draaien aan een verschillende snelheid door het kunstgrasgaren, 5000 passages komen ongeveer overeen met vijf jaar gebruik.

Om de actie tussen de bal en het oppervlak te testen, laat men een bal via een soort van open glijbaan naar beneden rollen en meet men hoe ver de bal rolt. Hoe verder de bal rolt, hoe sneller het oppervlak en hoe moeilijker het voor een speler is om te anticiperen. FIFA laat een balrol van 4 tot 10 meter toe.

Om de balbots te testen, wordt een bal vanop twee meter hoogte losgelaten en men meet na hoe hoog hij terug opspringt.

Verder is er nog de test die interactie tussen oppervlak en de speler vaststelt. Hierbij wordt met een torsiometer gemeten welke kracht er gebruikt wordt als de speler een draaibeweging maakt. Hoe hoger de kracht, hoe gevaarlijker voor voeten en knieën van de speler. Hoe lager de kracht, hoe groter de kans dat een speler uitglijdt. In het nieuwe labo staat ook een schokabsorptiemeter die meet hoe zwaar de schok in de knieën is als een speler loopt.

Het is de bedoeling om uniformiteit in alle kunstgrasoppervlakten te krijgen zodat spelers zich niet telkens aan een ander veld moeten aanpassen. Met een natuurgrasveld is uniformiteit veelal zoek omdat de lengte van het gras kan verschillen, de hardheid en de hobbeligheid niet overal dezelfde zijn, enz. Een synthetisch grastapijt geeft constante speleigenschappen en is onderhoudsvriendelijk.



## **Eerste bedrijf in Vlaanderen onder keur van ISA Sport**

Lano Sports gaat al zijn kunstgrasvelden onder keur van ISA Sport aanleggen. Dit houdt in dat elke kunstgrassysteem eerst in het laboratorium wordt onderzocht en vervolgens elk veld onder begeleiding van ISA Sport wordt aangelegd. Hierbij wordt elke constructielaag goedgekeurd en worden alle materialen onderzocht. Het Nederlandse systeem van kwaliteitsbewaking voor sportvelden wordt na Noorwegen en Zweden nu ook in Vlaanderen toegepast. Lano Sports is het eerste bedrijf in Vlaanderen dat deze kwaliteitsborging op hun projecten gaat toepassen. Op die manier kan Lano Sports een kwaliteitscertificaat krijgen, zoals dat nu ook in Nederland het geval is. Belgische sportbonden zijn zeer positief over de invoering van een kwaliteitsysteem zoals in Nederland.

## **Lano Carpets dankzij Axminster nog sterker in de contractmarkt**

### **De meerwaarde van de 'heruitgevonden' Axminster**

Lano Carpets zoekt al jaren rendabele niches op met toegevoegde waarde. De groep staat al sterk in de contractmarkt (hotels, kantoren...) en innoveerde in samenwerking met weefgetouwenbouwer Van de Wiele ook met succes in een vernieuwde Axminster-weefmethode. De Axminster-techniek is een van de bekendste weeftechnieken ter wereld. De enkelstukweefsels van een Axminster-getouw zijn van de hoogste kwaliteit en vinden hun afzet in de hogere segmenten van de contractmarkt : casino's, cruiseschepen, vijfsterrenhotels, ...

Referenties ? In het bekende hotel Metropol in Moskou, Mariott in Boekarest, Crowne Plaza in Brugge en het Casino in Aix en Provence liggen nu Axminstertapijten van Lano.

"Axminster is in wezen één van, zonet de oudste tapijttechnologie die er bestaat", wijst Pierre Lano naar het imposante en geïntegreerde Axminster-getouw in de Lano-site in Stasegem. "De engelse fabrikanten, die wereldwijd fabrieken hebben en zichzelf met de leuze *'The world's largest manufacturer of high quality woven Axminster carpets'* promootten, hebben indertijd niet alleen zelf een eigen getouw ontwikkeld maar ook de automatisatie ervan voor hun rekening genomen. Maar deze bedrijven zijn op een gegeven moment technologisch niet meer verder geëvolueerd. Daarom heeft weefmachinebouwer Van de Wiele gekozen voor een drastische vernieuwing van de Axminster-methode. We zijn de eerste geweest om iets dat zo oud is als de straat op een moderne, innovatieve manier toe te passen, namelijk een geweven tapijt dat enorme soepelheid heeft in kleuren en kleurencombinaties."

Lano wil met zijn drie Axminster Max 3 weefgetouwen met hoogwaardige producten toegang te hebben tot de contract markt. Tussen een residentieel en contractproduct kan je soms gewoon op het zicht geen onderscheid maken. Pierre Lano: "Alleen de achterliggende technologie zorgt voor het verschil of de (gepersonaliseerde) meerwaarde. Ik denk aan de brandvrijheid, de antivlekken- of antibacteriologische eigenschappen, de duurzaamheid,... Om die 'onzichtbare' differentiëring te realiseren, hebben we dus alle aangepaste producten of instrumenten."



## **25.000 'dessins' van oudste Schotse tapijfabrikant gekocht**

De moderne weefmachines zijn weliswaar langzamer dan tuftmachines, maar leveren hoogwaardige en prachtige tapijten met speciale kleur- en dessineffecten. Zoals de Axminster MAX 63, waarvan Lano het eerste exemplaar heeft gekocht. Dit Axminster-getouw heeft 16 standaardkleuren ter beschikking en produceert tapijt in 4 m breedte. Pierre Lano: "Die integratie van het Axminsterconcept was een enorme gok voor Lano. Maar we hebben dat geluk gehad dat we door omstandigheden 25.000 'dessins' van Stoddard, de oudste tapijfabrikant van Schotland, hebben kunnen overkopen, waaronder alle dessins voor de kastelen van de koningin van Engeland. We hebben ook de hoofd designer van de in Axminster tapijt gespecialiseerde hofleverancier kunnen engageren. Hij komt wekelijks drie dagen overgevlogen om mee dat dossier te beheren."

Lano heeft voor de uitwerking van Axminsterprojecten 40 posities onmiddellijk in stock beschikbaar. En in de Lanobrochures staan nog eens 360 'dessins' in die 16 standaardkleuren en in 304 beschikbare kleuren. Indien een klant zijn gading niet vindt in de 16 standaardkleuren, kan hij alternatief een lichte schakering kiezen. Lano kan dus 'eigen dessins' in zeer kleine kwantiteiten (100 m<sup>2</sup>) weven die daarbij ook heel snel leverbaar zijn als ze binnen de kleurenbank blijven. Pierre Lano: "We kunnen dus bijna eindeloos variëren in kleuren en designs, waarmee alle creatieve ontwerpers in de wereld zich kunnen uitleven."

## **Concurreren met China**

Pierre Lano ziet de Axminster zelfs niet bedreigd door de Chinezen in Europa. "Lano is heel servicegericht bedrijf met technische producten voor onmiddellijke toepassingen die coherent passen in onze productiepatronen en onze marktstrategie. Daarmee kunnen we zelfs een tegenwoord bieden niet Europese producenten. Een 20 procent prijsverschil is niet meer zo determinerend voor kleine leveringen. De sterkte van Lano, met zijn grote dienstverlening, is dat we het tapijt 'morgen' kunnen leveren. De klant wil zijn bestelling snel geleverd zien. Als een product uit China zes weken onderweg is, is het veelal te laat voor de klant en kan hij voor onoverkomelijke verrassingen komen te staan. Wij kunnen 'quick response' bieden en daarom zal de tapijtindustrie overleven in Europa zoals in de States."

## **Binnen de week gepersonaliseerd staal**

Lano kan binnen de week een (gepersonaliseerd) staal leveren dankzij zijn Kibbysysteem. Deze machine, werd ontwikkeld om razendsnel stalen te maken. De 'Kibby Carpet Sample Machine' van Australische makelij vertrekt van een computerprogramma waarmee designers op scherm tekeningen maken, kleuren veranderen of aanpassen, dessins ontwikkelen, schakeringen aanbrengen, enz. Dat computerprogramma staat in verbinding met het Kibby-toestel waarop de stalen worden gemaakt.

**Bezoek onze websites : [www.lano.com](http://www.lano.com) en [www.lanosports.com](http://www.lanosports.com)**